

Na inicijativu radnika-poverilaca beogradskih preduzeća Trudbenik, Rekord/Vizahem i Srbolek, u utorak 24. decembra ispred Ministarstva pravde u Nemanjinoj 22-26 sa početkom u 13h održaće se protest za prava radnika preduzeća i/ili privrednih društava u stečaju pod nazivom

UPRAVLJANJE U STEČAJU RADNICIMA!

Inicijativi su se priključili radnici-poverioci zrenjaninske Jugoremedije, Tri grozda i Montaže iz Beograda i drugih preduzeća u stečaju, kao i udruženja građana Učitelj nezalica i njegovi komiteti i Građanski savez, koji su i jedni od organizatora protesta. Pozivamo radnike-poverioce drugih preduzeća u stečaju sa kojima do sada nismo bili u kontaktu da se pridruže protestu i da se uključe u dalje aktivnosti koje ćemo preduzimati sa ciljem da se zakonski okvir promeni na način da postupkom stečaja upravljaju radnici.

Problemi na koje nailaze radnici kao poverioci u stečaju međusobno su različiti – dok su jedni na razne načine isključeni iz skupštine i odbora poverilaca, drugi sami napuštaju ova tela jer kroz njih ne samo da ne mogu da spreče zloupotrebe i zaštite svoja prava, nego se još i izlažu opasnosti da budu označeni kao saučesnici u štetnim odlukama o kojima samo nemoćno svedoče, jer im o bilo kom važnom pitanju sud i stečajni upravnici ne dozvoljavaju čak ni da se simbolično izjasne protiv. Većinu za odbijanje odluka svakako ne mogu imati, jer je članom 38. Zakona o stečaju ograničeno da zaposleni mogu imati samo jednog člana odbora poverilaca, bez obzira na to koliki procenat potraživanja zastupaju. Radnici su jedina kategorija poverilaca za koju postoji ovakvo ograničenje.

Sa druge strane, kada pokušavaju da kao pojedinačni poverioci zaštite svoja prava u stečaju, radnicima je zbog previsokih taksi i drugih troškova postupka pravda praktično nedostupna. Drugim rečima, kada treba da im uskrati mesto u odboru poverilaca, država radnike-poverioce tretira kao grupu, a kada ti isti radnici treba da zaštite svoja kolektivna prava, država ih tretira kao „građane“, pojedinačne parničare.

Postupkom stečaja rukovode Privredni sud i stečajni upravnici koje sud imenuje. Izuzetak su društvena preduzeća koja su otišla u stečaj očekujući privatizaciju – njima zakon za stečajnog upravnika nameće Agenciju za privatizaciju. Dosadašnji protesti, sastanci i prepiske sa stečajnim upravicima i sudijama, predsednicima sudova i drugim predstavnicima pravosudne vlasti, nisu doveli ni do kakvog pomaka – delimično zato što je pravosuđe nakon „reformne“ još više opterećeno neznanjem, neradom i korupcijom, delimično zato što Vlada i ekonomski moćnici i dalje imaju veliki uticaj na pravosuđe koje je deklarativno „nezavisno“, a najviše zato što su sami propisi koje pravosuđe primenjuje tako koncipirani da isključuju radnike iz odlučivanja o sudbini preduzeća u stečaju. Zato smo doneli odluku da se protest ne održi ispred suda, nego ispred Ministarstva pravde, ne sa zahtevom da se poštuju propisi, nego sa zahtevom da se menjaju.

Polazeći od činjenice da su radnici u najvećem broju slučajeva ili većinski poverioci, ili pojedinačno najveća grupa poverilaca u stečaju, kao i od činjenice da su radnici, za razliku od

svih drugih stečajnih poverilaca, a naročito banaka i države, bili sistemski isključeni iz procesa donošenja poslovnih odluka koje su do stečaja dovele, i naročito polazeći od jasnog interesa čitavog društva da se podstaknu inicijative za preduzetništvo i samozapošljavanje, smatramo da postupak odlučivanja u stečaju mora da počiva na principu da se za dalju sudbinu dužnika i njegove imovine prvenstveno pitaju oni koji su stečajem najviše pogođeni, a kojima je bila sistemski uskraćivana mogućnost da se zaštite od vođenja u stečaj, i koji su životno zainteresovani za reorganizaciju nekadašnje, ili pokretanje nove poslovne aktivnosti stečajnih dužnika u kojima je to moguće učiniti.

Zato zahtevamo da se institucionalni okvir u kom se vodi postupak stečaja promeni u skladu sa sledećim načelima:

RADNIKE U PRVI RED!

Zahtevamo da se u prvi isplatni red svrstaju sva potraživanja radnika, a ne samo ograničen broj minimalnih zarada, kao što je to do sada bio slučaj.

DUG ZA DOPRINOSE JE DUG RADNICIMA!

Po osnovu duga za doprinose na zarade radnika u skupštini i odboru poverilaca treba da glasaju sami radnici kojima doprinosi nisu uplaćivani, a ne Fond PIO. Doprinosi su zaradili radnici, a Fond PIO je jedna u nizu državnih institucija koje su svojim nepostupanjem dovele do nagomilavanja duga, i zato ovaj Fond ne može zastupati prava i interese radnika u stečaju.

VEĆE ŠANSE ZA REORGANIZACIJU!

Tražimo da se ukine vremenski rok za podnošenje plana reorganizacije. Posle višedecenijske pljačke privrede kroz sankcije, probijanje sankcija, privatizaciju, pa na posletku i kroz stečaj, šanse za reorganizaciju današnjih stečajnih dužnika vrlo su male. Postavljanjem nepotrebnog roka za podnošenje plana reorganizacije zakon još više smanjuje šanse da preduzeća koja su u stečaju ikada ponovo prorade. Zakon treba menjati tako da omogući podnošenje plana reorganizacije u bilo kom trenutku, ukoliko postoji zainteresovani podnosilac.

PRAVO NA REORGANIZACIJU JE RADNIČKO!

Mora se uvesti pozitivna diskriminacija radnika za podnošenje plana reorganizacije, na način da plan može podneti grupa radnika organizovanih u zadrugu ili kakav drugi oblik, koji okuplja najmanje 30% od ukupnog broja radnika u trenutku proglašenja stečaja, bez obzira na to koji procenat potraživanja zastupaju. Članovi ovakve organizacije mogu biti i lica koja nisu radila u preduzeću, ali njihov broj ne sme da pređe 49% zadrugara sa pravom glasa.

SVU VLAST POVERI OCIMA!

Skupštini poverilaca i odboru poverilaca mora se dati puna nadležnost za sprovođenje stečaja, pre svega za reorganizaciju, unovčavanje imovine i druge ključne odluke i poslove. Ova tela se moraju ovlastiti za imenovanje, razrešenje i stvarnu kontrolu rada stečajnog upravnika, a nadležnosti stečajnog upravnika treba bitno ograničiti i definisati ga kao izvršioca koji postupa u skladu sa odlukama i politikom skupštine i odbora poverilaca.

Agenciji za privatizaciju se mora oduzeti pozicija stečajnog upravnika u preduzećima koja su otišla u stečaj iz postupka privatizacije, jer upravo Agencija snosi svu odgovornost za njihov odlazak u stečaj. Stečaj nad ovim preduzećima mora se voditi na isti način kao i u ostalim, tako da stečajnog upravnika biraju, razrešavaju i u potpunosti kontrolišu poverioci.

SKUPŠTINA POVERILACA JE NAJVEĆA VLAST U STEČAJU!

Obavezna redovna zasedanja skupštine poverilaca moraju se održavati najmanje jednom u šest meseci, a procedura zakazivanja vanredne skupštine, se mora pojednostaviti tako da bude primerena mogućnostima radnika-poverilaca. Troškove organizovanja skupštine poverilaca mora snositi stečajni dužnik.

RADNICI SU NAJVEĆI POVERIOCI!

Zahtevamo pozitivnu diskriminaciju radnika-poverilaca prilikom donošenja bitnih odluka u stečaju (reorganizacija, unovčavanje imovine...), na način da se ni jedna bitna odluka ne može doneti bez saglasnosti radničkih predstavnika u skupštini i odboru, bez obzira na to da li u ovim telima radnički predstavnici čine većinu. U sklopu afirmativnih mera koje treba da omoguće ravnopravnost radnika sa drugim poveriocima i učesnicima u stečaju, neophodno je obezbediti im i besplatnu pravnu pomoć.

RADNICI SU SVE TAKSE I TROŠKOVE ODAVNO PLATILI!

Najmanje što Ministarstvo pravde može i mora da uradi na uspostavljanju ravnopravnosti radnika-poverilaca sa drugim poveriocima je da pre promene zakona, ODMAH oslobodi radnike-poverioce plaćanja svih sudskih taksi i drugih troškova učestvovanja u postupku stečaja.

Sve izmene koje tražimo moraju važiti i za stečajeve koji su u toku.

Smatramo da je ovo minimum na osnovu kog se može razgovarati o daljim poboljšanjima.

Ukoliko Ministarstvo pravde odbije da bude predlagač novog Zakona o stečaju na načelima koje smo izneli, naša udruženja će uraditi nacrt zakona i pokrenuti Narodnu inicijativu za njegovo usvajanje.

Nakon protesta, održaćemo okrugli sto i diskusiju u Centru za kulturnu dekontaminaciju – Paviljonu Veljković, Birčaninova 21, sa početkom u 15h.

U Beogradu, 16. decembra 2013. godine

Udruženje radnika i prijatelja Trudbenika

Udruženje akcionara i bivših radnika Srboleka

Udruženje građana za zaštitu ljudskih prava radnika URANAK, koje okuplja radnike-poverioce Rekorda/Vizahema

Udruženje građana RAVNOPRAVNOST, Zrenjanin, koje okuplja radnike-poverioce Jugoremedije i drugih zrenjaninskih preduzeća u stečaju

Radnici-poverioci Montaže

Učitelj neznalica i njegovi komiteti

Građanski savez